

Het Kromme-Rijngebied, 41-1(2007) 10

Burik, C.A. van, ""Wijk bij Duurstede middelpunt van de wereld". 17de-eeuwse Wijkenaren in den vreemde", in: *Het Kromme-Rijngebied*, maart 2007 (41-1), 10

Nicolaes Schagen had een halfzuster Anthonetta Theodora Schagen die in de jaren 80 van de 17de eeuw in Wijk bij Duurstede voor nogal wat beroering moet hebben gezorgd. Het voert te ver om hier in detail op deze kwestie in te gaan. Maar het komt erop neer dat vader Gebrandt Schagen van mening was dat zijn dochter was geschaakt door plaatsgenoot Anthony van der Lith. Hij voelde zich door deze "mishandeling" in zijn eer aangetast en daagde Vander Lith voor het Wijkse gerecht. Toen hij daar zijn gelijk niet kreeg, richtte hij zich zelfs tot het Hof van Utrecht. De zaak loopt dusdanig hoog op dat vader Schagen door de schepenen van Wijk laat vastleggen dat hij zijn dochter en al haar nakomelingen geheel onterft. Intussen had het stel aan de kerkenraad van Wijk verzocht in de echt te worden verbonden. De daarvoor benodigde toestemming weigerde Gerbrandt Schagen uiteraard te verlenen. Na enkele bemiddelingspogingen werd uiteindelijk in 1683 een akkoord opgesteld door de Wijkse notaris Ossenberch. De protocollen van deze notaris zijn helaas verloren gegaan zodat

we de inhoud van het akkoord niet meer kunnen achterhalen. Ook de plaats en de datum van het huwelijk van Anthony van der Lith en Anthonetta Theodora Schagen, komen we daardoor niet te weten. In Wijk is het huwelijk in ieder geval niet gesloten.³⁵

Na het overlijden van de moeder van Anthonetta Theodora Schagen, rijst een volgend conflict tussen Anthony van der Lith en zijn schoonvader omdat laatstgenoemde weigerde een boedelbeschrijving te verschaffen. Het Wijkse gerecht verplichtte hem echter op 19 dec. 1685 zulks wei te doen en "deselve met eede te stercken" en met zijn dochter tot scheiding van de nalatenschap te komen.³⁶ Anthony van der Lith en Anthonetta Theodora Schagen belandden in Zuid-Afrika waar zij op hun goed Koelenbosch (district Stellenbosch) begin 18de eeuw in betrekkelijk goede doen verkeerden. (zie bijlage 2, "Zuid-Afrika") Door de familie thuis is Anthonetta Theodora weer in genade aangenomen gelet op de verklaring van Gerbrandt Schagen dat hij "uijt sonderlinge goede consideratie" zijn akte van "exheredatie" (onterving) had herroepen.³

35. De details van deze kwestie zijn te vinden in
SAKRUH, Stadsgerecht WbD, 81 , 28 dec. 1680 en
4 okt. 1682; HUA, Herv.Gem. WbD, I ; HUA, Hof van
Ut., 154-29.

36. SAKRUH, Stadsgerecht WbD, 35.

37. Idem, 82, 23 april 1691.